

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
DAVLAT BOJXONA QO‘MITASI RAISING
B U Y R U G‘ I**

2022 yil “86” mart

Toshkent shahri

№ 72

**Божхона органлари ходимларининг одоб-ахлоқ қоидалари
ва коррупцияга қарши курашиш соҳасида ўқитилишини
ташқил қилишни тартибга солиш тўғрисида**

Ўзбекистон Республикасининг “Коррупцияга қарши кураш тўғрисида”ги Қонуни талаблари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Коррупцияга қарши курашиш фаолиятини самарали ташқил этишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” 2021 йил 6 июлдаги ПКҚ-5177-сон қарорига асосан, ходимларнинг ҳуқуқий онгини ошириш, уларни Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги ва божхона органларининг бошқа ички ҳужжатларига, одоб-ахлоқ қоидаларига қатъий риоя қилиш руҳида тарбиялаш ҳамда божхона органларида ходимларининг одоб-ахлоқ қоидалари ва коррупцияга қарши курашиш соҳасида ўқитилишини ташқил қилиш мақсадида **буюраман:**

1. Божхона органлари ходимларининг одоб-ахлоқ қоидалари ва коррупцияга қарши курашиш соҳасида ўқитилишини ташқил қилиш тўғрисидаги йўриқнома иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Давлат божхона қўмитаси марказий аппарати таркибий тузилмалари, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бўйича бошқармалари, “Тошкент-АЭРО” ИБК, (кейинги ўринларда – ҳудудий бошқармалар), Марказий божхона лабораторияси, Божхона институти бошлиқлари ва Миллий кинология маркази директори томонидан мазкур буйруқ шахсий таркиб томонидан ўрганиб чиқиши ташқил этилсин.

3. Давлат божхона қўмитасининг Юридик бошқармаси (А.Дўстёров), ҳудудий бошқармалари, Марказий божхона лабораторияси, Божхона институти ва Миллий кинология маркази юридик хизматлари томонидан ушбу буйруқнинг туркумлаштирилган ҳисоби юритилсин.

4. Буйруқнинг ижросини таъминлаш Давлат божхона қўмитасининг шахсий хавфсизлик бошқармаси (Б.Шарипов), марказий аппарати таркибий тузилмалари, ҳудудий бошқармалари, Марказий божхона лабораторияси, Божхона институти бошлиқлари ҳамда Миллий кинология маркази директориға, умумий назорати Раис ўринбосарлари зиммасига юклансин.

**Раис,
божхона хизмати генерал-майори**

А.Мавлонов

**Божхона органлари ходимларининг одоб-ахлоқ қоидалари
ва коррупцияга қарши курашиш соҳасида ўқитилишини
ташкил қилиш тўғрисида
ЙЎРИҚНОМА**

1-боб. Умумий қоидалар

1. Ушбу Йўриқнома божхона органлари ходимларининг одоб-ахлоқ ва коррупцияга қарши курашиш масалалари бўйича ўқитилишини ташкил қилиш тартибини белгилайди.

2. Ушбу Йўриқнома коррупциявий ҳаракатларнинг олдини олиш ва уларни содир қилишга хизмат қиладиган сабабларни бартараф этиш, ходимларнинг ҳуқуқий онгини ошириш, уларни Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги ва божхона органларининг бошқа ички ҳужжатларига ҳамда одоб-ахлоқ қоидаларига қатъий риоя қилиш руҳида тарбиялашга қаратилган.

3. Божхона органлари ходимларини одоб-ахлоқ қоидалари ва коррупцияга қарши курашиш соҳасида ўқитиш дастурлари ва материаллари Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги ва ушбу Йўриқномага мувофиқ ишлаб чиқилади.

4. Божхона органлари ходимларини одоб-ахлоқ қоидалари ва коррупцияга қарши курашиш соҳасида ўқитиш (кейинги ўринларда - Ўқитиш) асосан Давлат божхона қўмитасининг Божхона институти ҳамда марказий аппарати соҳавий тузилмалари томонидан амалга оширилади.

2-боб. Ўқитишнинг асосий тамойиллари

4. Ўқитиш қуйидаги тамойилларга асосланади:

холислик ва илмийлик – одоб-ахлоқ қоидалари ва коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги ўқув материаллари Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги талаблари, халқаро стандартлар ҳамда одоб-ахлоқ қоидалари ҳамда коррупцияга қарши курашиш назарияси ва амалиётига доир илмий тадқиқотлар натижаларига мувофиқ бўлиши лозим;

амалий жиҳатдан қулайлик – божхона органлари ходимларини Ўқитиш шакллари, усуллари ва материаллари амалий аҳамиятга эга бўлиши, реал вазиятларга асосланиши, шунингдек ходимлар томонидан олинган билимларни тушуниш даражаси ва уларни аниқ амалий вазифаларни ҳал этишда қўллаш имкониятини ўз ичига олиши лозим;

кетма-кетлилик ва тизимлилик – одоб-ахлоқ қоидалари ва коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги ўқув материаллари, шунингдек божхона органлари ходимларини ўқитиш тартиби изчиллик ва мантикий кетма-кетлик тизимини ифодалайди. Ўқитиш умумий оддийдан мураккабга, бошланғичдан мукамалга ўтиш асосида амалга оширилади;

ҳаммабоплик – Ўқитиш божхона органлари ходимларининг жорий билим ва кўникмаларини ҳисобга олиш, барча ходимлар учун тушунарли бўлган ўқув материалларини шакллантириш;

дифференциалланган ёндашув – божхона органларида Ўқитиш аниқ функциялар ва тартиб-таомиллардаги коррупциявий хавф-хатар натижаларини ҳисобга олади;

3-боб. Ўқитишнинг устувор вазифалари

6. Одоб-ахлоқ қоидалари ва коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги ўқув материалларини шакллантиришда ходимларни Ўқитиш учун масъул шахслар қуйидаги устувор вазифаларга таяниши лозим:

божхона органлари ходимларини тизимда амал қилувчи коррупцияга қарши кураш тамойиллари, талаблари ва тартиб-таомиллари билан таништириш;

коррупция моҳияти, унинг жамият ҳаётининг турли соҳалари, божхона органларининг функция ва тартиб-таомилларида пайдо бўлиш шакллари ва ўзига хос жиҳатлари, сабаблари, ижтимоий жиҳатдан хавфли ва зарарли оқибатлари тўғрисида умумий тасаввурни шакллантириш;

Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги, божхона органларининг Коррупцияга қарши кураш сиёсати билан белгиланган одоб-ахлоқ қоидалари, коррупцияга қарши ҳуқ-атворнинг ахлоқий қадриятлари ва божхона органларининг бошқа ички ҳужжатларига қатъий ва сўзсиз риоя қилишга асосланган ҳуқ-атворни шакллантириш;

ходимларда коррупциявий хавф-хатарларни келиб чиқишига хизмат қилувчи шарт-шароитларни аниқлаш ва уларнинг олдини олиш қобилиятини шакллантириш, коррупциявий ҳуқ-атвор ва божхона органларининг одоб-ахлоқ қоидалари бузилишига нисбатан тоқатсизликни намоён этишга ўргатиш.

4-боб. Ўқитишни ташкил этиш

7. Божхона органларининг Кадрлар ва Шахсий хавфсизлик тузилмалари ҳамда Божхона институти ўқув дастурлар ва материалларни ишлаб чиқиш, Ўқитишни режалаштириш, ташкил этиш, мониторинг ва назорат қилиш учун масъулдир.

8. Ўқув материалларини тайёрлаш, Ўқитишни амалга ошириш учун тегишли тажрибага эга халқаро ёки маҳаллий ташкилотлардан (белгиланган тартибда тузилган шартномалар асосида) учинчи шахсларни жалб қилиниши мумкин.

5-боб. Ўқитиш турлари

9. Ўқитиш қуйидаги ўқув дастурлари асосида амалга оширилади:
барча ходимлар учун “коррупцияга қарши курашиш” умумий ўқув курси;
барча ходимлар учун “божхона органларининг одоб-ахлоқ қоидалари” умумий ўқув курси;

коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган лавозимларда хизмат қилаётган ходимлар учун “коррупцияга қарши курашиш” махсус ўқув курси;

божхона органларида коррупцияга қарши курашиш учун масъул бўлган ходимлар учун “коррупцияга қарши курашиш” махсус ўқув курси;

10. Барча ходимлар учун мўлжалланган “божхона органларининг одоб-ахлоқ қоидалари” умумий ўқув курси ходимлар учун амалий йўналтирилган бўлиши ва божхона органларида қабул қилинган одоб-ахлоқ қоидаларига доир янги билимларга эга бўлиш ёки бор билимлар такрорланишини таъминлаши лозим.

11. Барча ходимлар учун мўлжалланган “коррупцияга қарши курашиш” умумий ўқув курси амалий йўналтирилган бўлиши ва қуйидаги янги билимларга эга бўлиш ёки мавжуд билимларни такрорлаш имкониятини яратиши лозим:

Ўзбекистон Республикасининг коррупцияга қарши қонунчилиги, божхона органларининг коррупцияга қарши курашиш масалалари, жумладан ўрнатилган тақиқлар, чекловлар, ҳуқуқ ва мажбуриятлар, хизмат хулқ-атворида қўйилган талаблар, божхона органлари ходимларининг коррупциявий ҳаракатлари аниқланганда ҳаракатлар кетма-кетлигига доир ички ҳужжатларини билиш;

коррупцияга қарши курашиш, манфаатлар тўқнашуви ва коррупцияга қарши бошқа талаблар соҳасидаги ҳуқуқни қўллаш амалиётига доир билимлар;

олинган билимларни қўллаш кўникмалари, жумладан божхона органларининг турли фаолият соҳаларидаги коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш қобилияти, тизимда ўрнатилган коррупцияга қарши кураш чораларини амалиётда қўллай билиш.

12. Умумий тусга эга ўқув курслари бўйича материалларни ходимлар томонидан қанчалик ўзлаштирилганлиги ҳамда улар томонидан олинган билим ва кўникмаларни амалиётда қўллаш имкониятини текширишга қаратилган тест синовии топширилади.

13. Коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган лавозимлар учун мўлжалланган “коррупцияга қарши курашиш” махсус ўқув курсида ўқитиш умумий тусга эга умумий ўқув курслардан ташқари кўшимча равишда ташкил этилади.

14. Коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган лавозимлар рўйхати божхона органларида коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш услубиётига мувофиқ шакллантирилади.

15. Коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган лавозимлар учун мўлжалланган “коррупцияга қарши курашиш” махсус ўқув курси амалий йўналтирилган бўлиши ва қуйидаги янги билимларга эга бўлиш ёки мавжуд билимларни такрорлаш имкониятини яратиши лозим:

коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган аниқ функция ва тартиб-таомиллардаги коррупциявий хавф-хатарларни аниқлаш ҳамда минималлаштириш усуллари;

коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган аниқ функция ва тартиб-таомиллардаги коррупциянинг намоён бўлиш шакллари ва турлари;

учинчи шахслар билан ўзаро алоқа қилишда коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган аниқ функция ва тартиб-таомилларга хос бўлган коррупцияга қарши талаблар;

коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган аниқ функцияларни амалга оширишда қўлланиладиган кўшимча талаб ва тартиб-таомилларни ўз ичига олувчи ички ҳужжатлар.

16. Божхона органларининг коррупцияга қарши курашиш учун масъул ходимларига мўлжалланган “коррупцияга қарши курашиш” ўқув курси Ўзбекистон Республикасининг коррупцияга қарши курашиш бўйича қонунчилигидаги ўзгаришлар, коррупцияга қарши тизимларни шакллантириш ва давлат органларида коррупциянинг олдини олиш тадбирларини амалга ошириш борасидаги илғор халқаро методикаларни ўрганишни ўз ичига олиши лозим.

17. Божхона органлари ходимларини коррупцияга қарши курашиш соҳасида умумий ўқитиш бўйича намунавий мавзулар рўйхати ушбу Йўриқномага илова қилинади.

6-боб. Ўқитиш муддатлари ва даврийлиги

18. Ўқитиш тасдиқланган йиллик жадвалга асосан ташкил этиб борилади.

20. Божхона органларида коррупцияга қарши курашиш учун масъул ходимларни “коррупцияга қарши курашиш” махсус ўқув курсида ўқитиш йилига камида бир марта малака ошириш шаклида (семинар, тренинг ва бошқа) коррупцияга қарши кураш соҳасидаги экспертларни жалб қилиш, шунингдек бундай ўқитишларга ихтисослашган ваколатли учинчи шахслар (ташкилотлар) томонидан ташкил этиладиган тренингларда иштирок этиш орқали ўтказилади.

21. Божхона органлари ходимлари қуйидаги ҳолларда “коррупцияга қарши курашиш бўйича” муддатидан аввал ўқитилади:

ходим коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган лавозимни эгаллаб турган бўлса;

лавозимга тайинланганда ва ротация қилинганда, агар шахснинг янги лавозими коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган лавозимлар рўйхатига кирса;

тизимда коррупциявий ҳаракатлар билан боғлиқ ҳолатлар аниқланганда ёки амалга оширилаётган функция ёки тартиб-таомилнинг коррупциявий хавф-хатар даражаси ортганда;

божхона органи раҳбари қарорига мувофиқ.

22. Муддатидан аввал ўқитиш учун тавсия этилаётган ходимлар рўйхати Шахсий хавфсизлик тузилмалари томонидан шакллантирилади.

23. Божхона органларига ишга қабул қилинган ходимлар ишга кирган ёки янги лавозимга ўтган вақтдан бошлаб уч ой ичида умумий тусдаги ўқув курсларида ўқитилади.

24. Ходим коррупциявий хавф-хатарга энг кўп мойил бўлган лавозимни эгаллаб тургани билан боғлиқ ҳолатларда ёки ходим шундай лавозимга тайинланганда “коррупцияга қарши курашиш” махсус ўқув курсларида ўқитишнинг йиллик жадвалида белгиланган муддатларда амалга оширилади.

25. Кадрлар тузилмалари ҳар йили 31 декабрга қадар ўқитиш жадвалини тузади ва уни Давлат божхона қўмитаси раҳбариятига тасдиқлаш учун тақдим этади.

ўқитиш жадвалини тузишда ходимлар томонидан олдинги ўқитиш муддатлари ҳисобга олинади.

ўқитиш жадвалида ўқув курси номи, санаси, шунингдек ўқиши лозим бўлганлар лавозимлар кўрсатилади.

7-боб. Ўқитишни назорат қилиш ва ҳужжатларни сақлаш

26. Ходимларни ўқитилишига доир маълумотларни умумлаштириш Кадрлар тузилмалари томонидан амалга оширилиб, маълумотлар ҳар чорак якуни бўйича Шахсий хавфсизлик тузилмасига тақдим этади.

Шахсий хавфсизлик тузилмаси олинган маълумотларни таҳлил қилади (ўқув интизоми, ходимлар учун қийинчилик туғдираётган мавзулар ва тест саволлари) ва таҳлил натижаларини йўналиш бўйича доимий ҳисоботларга киритилишини, шунингдек ўқув материаллари ўзгартириш киритилишини (зарурат туғилганда) таъминлайди.

27. Ходим унга тайинланган ўқув ёки унинг натижалари бўйича тест синовларини белгиланган муддатларда ўтмаса, Кадрлар тузилмаси раҳбари бундай ходимнинг раҳбарини унга нисбатан тегишли қарор қабул қилиш мақсадида огоҳлантиради.

28. Ўқитиш жадвали, тест натижалари, ходимларнинг ўқиганлигини тасдиқловчи бошқа ҳужжатлар Кадрлар тузилмасида сақланади.

8-боб. Якуний қоидалар

29. Божхона органи ходими эгаллаб турган лавозими, иш стажи, мавқеи ва бошқа омиллардан қатъий назар, мазкур Йўриқнома талабларига риоя қилиш учун шахсан жавобгар ҳисобланади.

Божхона органлари ходимларининг
одоб-ахлоқ ва коррупцияга қарши курашиш соҳасида
ўқитилишини ташкил қилиш тўғрисидаги
йўриқномага илова

**Божхона органлари ходимларини коррупцияга қарши курашиш
соҳасида умумий ўқитиш бўйича
МАВЗУЛАР**

Мавзу	Компонентлар
Коррупциянинг табиати	Коррупция тушунчаси, унинг шакллари ва сабаблари; Коррупциянинг ижтимоий-ҳуқуқий ҳодиса сифатидаги мазмуни; Жамиятда коррупцияга муносабат.
Коррупцияга қарши курашишнинг ҳуқуқий асослари	Коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги қонунчилик; Божхона органларида коррупцияга қарши курашишга доир ички ҳужжатлар; Коррупцияга қарши курашиш бўйича халқаро амалиёт.
Божхона органларида коррупцияга қарши курашиш усуллари	Божхона органларидаги коррупцияга қарши курашиш тизими элементлари, шунингдек муҳим чора-тадбирлар шарҳи; Божхона органларидаги манфаатлар тўқнашувининг олдини олиш, аниқлаш ва тартибга солиш; Божхона органларининг коррупцияга қарши курашиш сиёсати; Коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги ходимлар ва таркибий бўлинмаларнинг мажбурият ва ваколатлари;

Мавзу	Компонентлар
	<p>Маъмурий тартиб-таомиллар ва регламентлардан фойдаланиш. Маъмурий тўсиқ ва бюрократизмни бартараф этиш;</p> <p>Коррупциявий ҳаракатлар ва уларни содир этиш хавфи юзага келган вақтдаги ҳаракатлар;</p> <p>Коррупциявий ҳаракатлар тўғрисида хабар бериш (хабарларни узатиш каналлари, хабарлар мазмунига доир Ўйриқнома, хабарларни кўриб чиқиш тамойиллари).</p>
<p>Коррупциявий хавф-хатарлар ва типик коррупциявий ҳаракатлар</p>	<p>Божхона органларидаги хавф-хатарлар ва коррупциявий ҳаракатларнинг асосий турлари;</p> <p>Назорат-рухсат бериш функциялари ва тартиб-таомиллари доирасидаги коррупциявий хавф-хатарлар;</p> <p>Совғалар ва ишбилармонлик меҳмондўстлиги белгилари бериш/олишдаги коррупциявий хавф-хатарлар;</p> <p>Фуқаролар, контрагентлар ва учинчи шахслар билан ўзаро алоқалар билан боғлиқ коррупциявий хавф-хатарлар;</p> <p>Ходимларни божхона органларига танлаб олиш ва ишга қабул қилишдаги коррупциявий хавф-хатарлар;</p> <p>Харидларни амалга ошириш билан боғлиқ коррупциявий хавф-хатарлар;</p> <p>Турли хизмат турлари, функциялар учун лицензия бериш, шунингдек лицензия битимлари талаблари ва шартларини бажариш устидан назорат билан боғлиқ коррупциявий хавф-хатарлар;</p> <p>Биноларни ижарага бериш билан боғлиқ коррупциявий хавф-хатарлар;</p>

Мавзу	Компонентлар
	<p>Ўзаро ҳамкорлик ва тасарруф этувчи ташкилотлар фаолиятини мувофиқлаштириш билан боғлиқ коррупциявий хавф-хатарлар;</p> <p>Танловлар билан боғлиқ коррупциявий хавф-хатарлар;</p> <p>Турли ҳужжат турлари экспертизасини ўтказиш, шунингдек улар ижросини назорат қилиш билан боғлиқ коррупциявий хавф-хатарлар;</p> <p>Давлат назоратини амалга ошириш билан боғлиқ коррупциявий хавф-хатарлар;</p> <p>Божхона органлари фаолиятидаги бошқа хавф-хатарлар.</p>
<p>Коррупциявий ҳаракатлар учун жавобгарлик</p>	<p>Коррупциявий ҳаракатлар учун интизомий жавобгарлик;</p> <p>Коррупциявий ҳаракатлар учун жиноий жавобгарлик;</p> <p>Ўзбекистон Республикасининг коррупциявий ҳаракатларга доир ишлари бўйича суд амалиёти шарҳи.</p>
<p>Коррупцияга қарши курашишда фуқаролик жамияти роли</p>	<p>Жамоатчилик назорати коррупцияга қарши курашиш воситаси сифатида;</p> <p>Фуқароларнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш;</p> <p>Коррупцияга қарши жамоатчилик фикри ва ҳуқ-атворини шакллантириш;</p> <p>Фуқаролик жамияти институтларининг божхона органлари билан ўзаро ҳамкорлиги.</p>